

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Individuele Beoordeling van slachtoffers

Plan van aanpak

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Toepassing van het instrument Individuele Beoordeling	4
2	Onderzoek	5
2.1	Doel onderzoek	5
2.2	Centrale vraag	5
2.3	Onderzoeksvragen	6
2.4	Afbakening	7
2.5	Onderzoeksopzet	7
2.5.1	Algemeen	7
2.5.2	Uitvoering	8
2.5.3	Wederhoor	9
	Bijlagen	
I	Bijlage Ketenwerkproces IB	10
II	Bijlage_IB maatregelen	11

1

Inleiding

Dit thematische onderzoek van de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna IJenV) over de toepassing van slachtofferrechten richt zich op het 'recht op bescherming' van slachtoffers.¹ Dit recht op bescherming voor alle slachtoffers van strafbare feiten is gebaseerd op de EU-Richtlijn minimumnormen slachtoffers (2012/EU/29) en is voor Nederland opgenomen in het Besluit slachtoffers van strafbare feiten².

Het besluit schrijft in art. 10 voor dat alle slachtoffers bij het eerste contact met de politie een Individuele Beoordeling (IB) op kwetsbaarheid krijgen. De IB is een persoonsgerichte werkwijze die de politie (en verderop in het strafproces het OM en SHN) op systematische wijze in staat stelt de kwetsbaarheid van ieder slachtoffer te beoordelen en op basis daarvan te bepalen of beschermingsmaatregelen tijdens het strafproces nodig zijn. De IB kan daarmee gezien worden als het instrument dat wordt gebruikt om de politie te helpen bij de beoordeling van de kwetsbaarheid van een slachtoffer. Deze werkwijze is ingevoerd om secundaire victimisatie (het verergeren van het leed voor slachtoffers door het strafproces), herhaald slachtofferschap (opnieuw slachtoffer worden), intimidatie en/of vergelding te voorkomen.

De IB biedt de politiemedewerker ondersteuning bij het op gestructureerde en uniforme wijze en op basis van de juiste informatie (uit de politiesystemen) de potentiële kwetsbaarheid van een slachtoffer vast te kunnen stellen. In de praktijk gebeurt dit in het eerste contact met het slachtoffer aan de hand van vastgestelde criteria.

Het instrument is tot stand gekomen in samenspraak met het Openbaar Ministerie (OM) en Slachtofferhulp Nederland (SHN)³. OM en SHN ontvangen van de politie – indien aan de orde – informatie over de kwetsbaarheid van het slachtoffer en de getroffen beschermingsmaatregelen. OM en SHN kunnen in het vervolg van het strafrechtelijke traject bij veranderende omstandigheden ook zelf beschermende maatregelen (laten) treffen.

De IB is per 1 juni 2018 ingevoerd als standaard werkwijze bij fysieke aangiftes. Bij telefonische aangiftes, en aangiftes die online worden gedaan is de IB nog geen standaard werkwijze.

---

² Besluit slachtoffers van strafbare feiten. (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0038468/2017-04-01/0>)

³ Ketenwerkproces beoordelen en beschermen van slachtoffers, mei 2018. Zie Bijlage 1.

1.1 Toepassing van het instrument Individuele Beoordeling

Alle slachtoffers van strafbare feiten die zich melden op een politiebureau krijgen een persoonlijk gesprek waarin de opsporingsambtenaar de kwetsbaarheid van het slachtoffer beoordeelt. Dit doen zij aan de hand van de informatie die het slachtoffer zelf aandraagt en aan de hand van relevante informatie uit de politiesystemen. Het doen van aangifte is géén voorwaarde om als slachtoffer te worden aangemerkt. Het opstellen van de IB dient plaats te vinden voorafgaand aan een aangifte of melding.

Het Besluit Slachtoffers van strafbare feiten (2017) benoemt als belangrijke aandachtsgebieden voor de IB:

- de persoonlijke kenmerken van het slachtoffer zoals leeftijd en eventuele verstandelijke beperkingen;
- het soort strafbaar feit of de aard van het strafbare feit;
- de omstandigheden rondom het strafbare feit;
- slachtoffers die aanzienlijke schade hebben geleden als gevolg van de ernst van het strafbare feit;
- slachtoffers van strafbare feiten die zijn ingegeven door vooroordelen of discriminatie die in het bijzonder verband kunnen houden met hun persoonlijke kenmerken;
- slachtoffers die een relatie met of afhankelijkheid van de verdachte of veroordeelde hebben, die hen in het bijzonder kwetsbaar maken.

De opsporingsambtenaar concludeert op basis van het gesprek of er al dan niet sprake is van kwetsbaarheid van het slachtoffer. Vervolgens oordeelt hij of individuele beschermingsmaatregelen nodig zijn. Het slachtoffer wordt bij die afweging nauw betrokken.

De politie kan de meeste maatregelen zelf treffen, bijvoorbeeld het afschermen van persoonsgegevens of het creëren van bijzondere omstandigheden voor verhoor. Over bepaalde, meer ingrijpende, maatregelen (zoals bijvoorbeeld een tijdelijk huisverbod of een contact- of gebiedsverbod) beslist het OM of het lokaal bestuur.⁴

---

⁴ Een overzicht van de te nemen beschermingsmaatregelen is opgenomen in bijlage 2.

2

Onderzoek

2.1 Doel onderzoek

De Inspectie wil met dit onderzoek inzicht verschaffen in de wijze waarop de politie de Individuele Beoordeling in de praktijk uitvoert.

De Inspectie onderscheidt bij de IB drie opeenvolgende fasen:

- het bepalen van de kwetsbaarheid van het slachtoffer;
- het onderkennen van de specifieke beschermingsbehoefte en het bepalen van een passende beschermingsmaatregel;
- het informeren van relevante functionarissen binnen de politieorganisatie en bij het OM en SHN.

De inspectie verschaft met dit onderzoek inzicht in de oordeelsvorming rondom deze drie fasen, en wil nagaan welke factoren daarbij een rol spelen. Daarnaast wil de inspectie in kaart brengen welke knelpunten opsporingsambtenaren daarbij ervaren, en uiteenzetten op welke wijze zij hiermee omgaan.

Hiermee wordt in kaart gebracht hoe de Individuele Beoordeling in de praktijk vorm krijgt, maar identificeert de Inspectie ook mogelijke dilemma's en knelpunten, en kunnen eventuele verbeterpunten geïdentificeerd worden.

2.2 Centrale vraag

Op grond van deze doelstelling heeft de Inspectie de volgende centrale vraag geformuleerd:

Op welke wijze voert de politie de Individuele Beoordeling in de praktijk uit? In hoeverre doen zich daarbij knelpunten voor en hoe gaan zij hiermee om?

2.3 Onderzoeksvragen

Zoals aangegeven onderscheidt de Inspectie bij de IB drie opeenvolgende fasen:

- het bepalen van de kwetsbaarheid van het slachtoffer;
- het onderkennen van de specifieke beschermingsbehoefte en het bepalen van een passende beschermingsmaatregel;
- het informeren van relevante functionarissen binnen de politieorganisatie en bij het OM en SHN.

Voor deze drie fasen zijn afzonderlijke deelvragen geformuleerd.

Deelvraag 1: Hoe bepalen de politiemedewerkers van de diverse eenheden de kwetsbaarheid van slachtoffers?

De aandacht gaat hierbij uit naar het inleidende gesprek, het verstrekken van informatie over de slachtofferrechten aan het slachtoffer, de geraadpleegde politiesystemen en de gehanteerde indicatoren om de facetten van kwetsbaarheid mee te nemen en tot een juiste inschatting daarvan te komen. Daarnaast brengt de Inspectie met dit onderzoek in kaart welke knelpunten worden ervaren bij het bepalen van de kwetsbaarheid van slachtoffers.

Deelvraag 2: Hoe bepalen de politiemedewerkers van de diverse eenheden de passende bescherming voor het slachtoffer? Op welke wijze doen ze dat als nadien de omstandigheden wijzigen?

Nadat de kwetsbaarheid van het slachtoffer is vastgesteld, bepaalt de opsporingsambtenaar in nauw overleg met het slachtoffer welke beschermingsmaatregel passend is. In de loop van het strafproces kan de politie informatie krijgen over gewijzigde omstandigheden van het slachtoffer die het opstellen van een nieuwe IB en het bijstellen van de beschermingsmaatregelen noodzakelijk maakt. De Inspectie onderzoekt op welke wijze politiemedewerkers passende maatregelen inzetten, en gaat na of zij hierbij knelpunten ervaren.

Deelvraag 3: Hoe verzorgt de politie (intern en extern) de informatievoorziening zodat de beschermende maatregelen kunnen worden getroffen, in de richting van:

- a. haar eigen operationele diensten;**
- b. het OM;**
- c. SHN.**

De politie heeft in samenspraak met het OM en SHN een ketenwerkproces opgesteld. In dit werkproces vormen informatieoverdracht en samenwerking belangrijke componenten. De Inspectie brengt in kaart hoe de informatieoverdracht naar ketenpartners gaat, en wil in kaart brengen welke knelpunten medewerkers daarbij (intern en extern) ervaren.

Ook de sturing op dit werkproces en de samenwerking met beide ketenpartners zijn voor de Inspectie relevante aspecten bij de IB. De Inspectie neemt deze aspecten dan ook afzonderlijk mee in het onderzoek.

Deelvraag 4: Hoe bewaakt de politieleiding dat de IB volgens de voorgeschreven werkwijze plaatsvindt en hoe wordt gestuurd op samenwerking tussen de ketenpartners?

De Inspectie zal de beide betrokken ketenpartners dan ook bij dit onderzoek betrekken. Het gaat daarbij vooral om de vraag of zij voldoende informatie van de politie (hebben) ontvangen. Ook zal hen gevraagd worden of nieuwe informatie of gewijzigde omstandigheden leiden tot aanpassing van de beschermingsmaatregelen

Het gaat in dit onderzoek nadrukkelijk niet om de inhoudelijke beslissingen van het OM in het kader van het strafrechtelijk verloop van de zaak.

2.4 Afbakening

Met dit onderzoek wil de Inspectie onderzoeken of de in 2018 bij de politie ingevoerde werkwijze landelijk is geïmplementeerd. Daarnaast wil de Inspectie in kaart brengen welke knelpunten daarbij worden ervaren.

Het onderzoek beperkt zich tot het bepalen van de kwetsbaarheid voor slachtoffers van strafbare feiten die zich in persoon melden op het politiebureau. Bij digitale of telefonische contacten met slachtoffers wordt momenteel geen inschatting gemaakt van de kwetsbaarheid van slachtoffers en deze vallen dus buiten de scope van dit onderzoek.

Alhoewel het onderzoek zich primair richt op de werkwijze van de politie zullen ook de ketenpartners OM en SHN betrokken worden. Dat deel van het onderzoek heeft betrekking op de informatie die deze ketenpartners van de politie ontvangen en op de wederzijdse informatie-uitwisseling wanneer in de loop van het strafproces actualisatie van de beschermingsmaatregelen nodig blijkt.

2.5 Onderzoeksopzet

2.5.1 Algemeen

De Inspectie hanteert bij dit onderzoek verschillende onderzoeksmethoden, namelijk interviews en documentanalyse.

De Inspectie wil voor de interviews en documentstudie vijf regionale eenheden bezoeken. In elk regionale eenheid zullen twee basisteams bij het onderzoek worden betrokken. Bij de basisteams komen alle onderzoeksvragen aan bod. Ook de informatievoorziening naar OM en SHN zal in de regio's aan de orde komen.

In de keuze voor de eenheden zijn de twee pilot eenheden, Maastricht en Arnhem-Zuid, meegenomen. Daarnaast is gekozen voor een balans tussen de (groot) stedelijke gebieden en het platteland. De te bezoeken eenheden zijn:

- Oost-Nederland – in ieder geval de pilot-basiseenheid Arnhem-Zuid
- Noord-Holland
- Den Haag

- Zeeland West-Brabant
- Limburg - in ieder geval pilot-basiseenheid Maastricht

2.5.2 Uitvoering

Interviews

Doel: De Inspectie wil zich op basis van de interviews een beeld vormen van de gevolgde werkwijze in de praktijk, de afwegingen die bij het bepalen van de kwetsbaarheid en beschermingsmaatregelen een rol hebben gespeeld (de oordeelsvorming), en wil eventuele knelpunten in kaart brengen. Daarnaast zal gevraagd worden naar de informatievoorziening intern en extern naar OM en SHN.

Onderzoeksvragen: 1 tot en met 4

Functiegroep:

Politie: medewerkers Intake & Service, hulpofficieren van justitie, leidinggevenden van het basisteam.

Openbaar Ministerie: officieren van justitie en/of medewerkers van de ZSM-tafel

Slachtofferhulp Nederland: portefeuillehouder algemene en juridische dienstverlening.

Voor elke functiegroep (zie tabel a) zal een afzonderlijke vragenlijst worden opgesteld. De conceptverslagen van de interviews worden ter verificatie voorgelegd aan de geïnterviewden en op feitelijke onjuistheden aangepast. Het aangepaste verslag wordt als het definitieve verslag opgeslagen.

Documentstudie

Doel: In de Werkinstructie uitvoeren Individuele Beoordeling⁵ is registratie van alle genomen stappen/ acties een terugkerend onderdeel. Met de documentstudie wil de Inspectie vaststellen of registratie heeft plaatsgevonden en of hetgeen geregistreerd wordt navolgbaar is. Met andere woorden volgt hetgeen geregistreerd wordt logisch voort uit de rest van de genoteerde informatie (marginale toetsing)⁶.

Onderzoeksvragen: 1 tot en met 3

Voor de documentstudie gebruikt de Inspectie het bedrijfsprocessensysteem BVH. Cases worden ad-random gekozen aan de hand van overzichten die via COGNOS zijn gegenereerd.

Tabel a. Overzicht methode en doelgroepen

	Aantal per eenheid	Vraag 1	Vraag 2	Vraag 3	Vraag 4
Interviews politie	2 Basisteams in 5 regio's				
Medewerker Intake & Service	2 personen	X	X		X
Hulpofficier van justitie	2 personen		X		
Leidinggevende basisteam	2 personen				x

⁵ Werkinstructie definitief, 10 augustus 2017.

⁶ Het gaat hier nadrukkelijk niet om het beoordelen of de juiste keuze gemaakt is (inhoudelijke afweging).

Interviews OM	5 parketten				
Officieren van Justitie en / of medewerkers ZSM-tafel	2 personen			X	
Interviews SHN	5 regio's				
Portefeuillehouder algemene en juridische dienstverlening	2 personen			X	
Documentstudie	5 regio's	X	X	X	X

2.5.3 Wederhoor

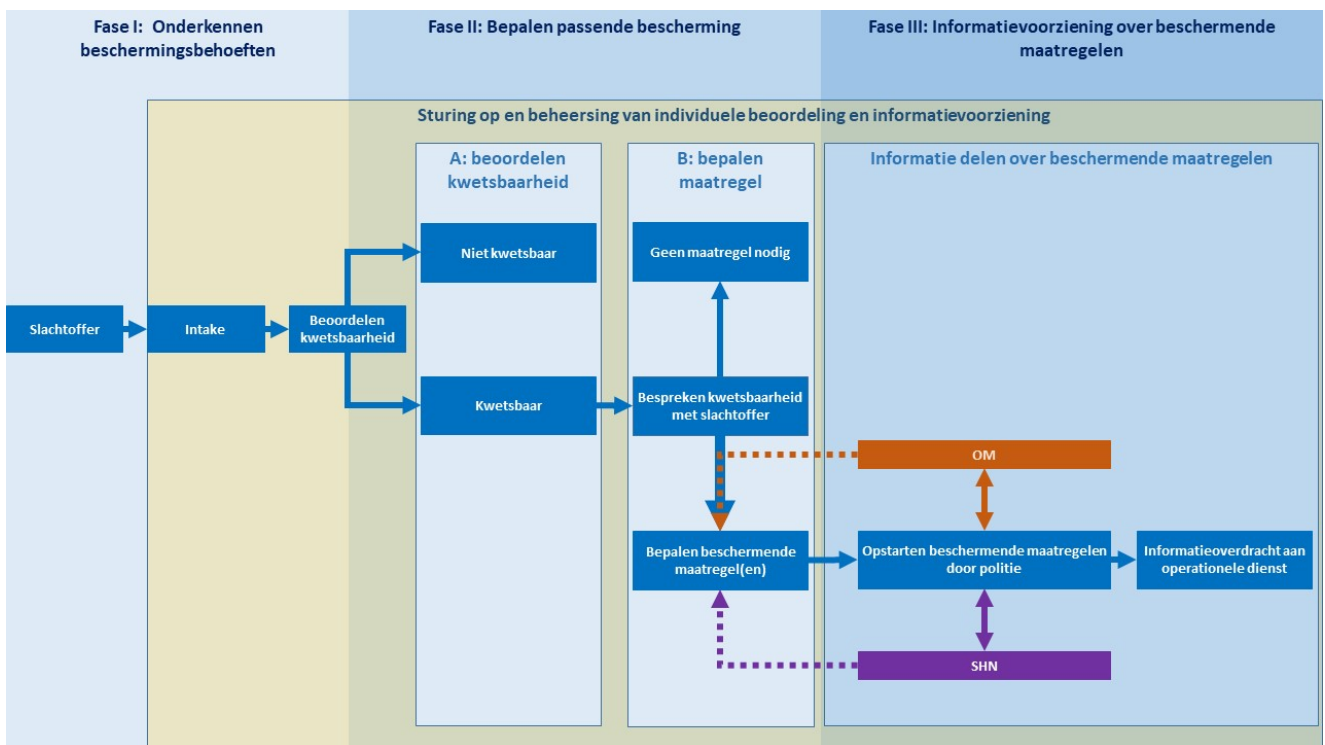
De conceptrapportage met de bevindingen worden voorgelegd aan de betrokken organisaties en op feitelijke onjuistheden aangepast. De aanpassingen worden meegenomen in het definitieve rapport.

NB. Wederhoor zal conform de afspraken met de politie plaatsvinden op het niveau van de korpsleiding. Voor het OM bij het college van Procureurs-Generaal en/of de portefeuillehouder slachtofferrechten van het OM en bij de voorzitter van de Raad van Bestuur van Slachtofferhulp Nederland.

Bijlage

Ketenwerkproces IB

Bijlage IB maatregelen

Maatregelen voorafgaand aan de aangifte of registratie van de verklaring

1. Aanvullende informatie/voorlichting aan het slachtoffer

- 1.1 Verstrekken extra informatie aan het slachtoffer
- 1.2 Omgaan met misbruik digitale middelen en sociale media

2. Afscherming persoonsgegevens:

- 2.1 Domicilie kiezen
- 2.2 Verklaring onder nummer
- 2.3 Aangifte door werkgever (VPT)
- 2.4 Beschermd aangifte (waaronder afscherming persoonsgegevens in het proces-verbaal)

3. Bijzondere omstandigheden van verhoor:

- 3.1 Bijstand bij verhoor
- 3.2 Audio/visueel horen van het slachtoffer
- 3.3 Verhoor in een daarvoor passende ruimte
- 3.4 Studioverhoor
- 3.5 Alle verhoren door speciaal daarvoor opgeleide functionaris
- 3.6 Alle verhoren door dezelfde persoon
- 3.7 Alle verhoren door persoon van hetzelfde geslacht

Maatregelen ná de aangifte of zonder dat een slachtoffer aangifte doet

4. Fysieke beschermingsmaatregelen:

- 4.1 Afspraak op locatie
- 4.2 Aandachtsvestiging op persoon
- 4.3 Inzet Stelsel Bewaken & Beveiligen
- 4.4 Gebieds- of contactverbod
- 4.5 AWARE aansluiting
- 4.6 Tijdelijk huisverbod
- 4.7 Opvangadres

5. Overdracht collega:

- 5.1 Persoonlijke overdracht aan <Naam collega>

6. Persoonlijke overdracht extern:

- 6.1 Persoonlijke overdracht aan <naam en/of organisatie>

7. Zorgmelding en/of melding aan Veilig Thuis:

- 7.1 Melding Huiselijk geweld Veilig Thuis

7.2 Zorgmelding Jeugd Veilig Thuis

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectie-jenv.nl

Mei 2020

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*